

Klasik Arapçadan Günlük Arapçaya: Arap Dünyasıyla Kültürel İletişimin Bir Aracı Olarak Mısır Lehçesinin Öğrenilmesinin Gerekliliği¹

Amro Mohammed Mahmoud Madbouly SALEH²

ÖZ

Mısır lehçesi, Arapça dil ailesinden türeyen modern kuzey Arap lehçeleri ailesine mensup olması bakımından Arap dünyasının konuşma dillerinin mücevherlerinden biridir. Mısır lehçesi, yüz milyondan fazla Mısırlı tarafından günlük iletişimde kullanılmaktadır. Yirmi iki Arap ülkesine yayılmış yaklaşık dört yüz yetmiş iki milyon Arap tarafından da anlaşılmaktadır. Mısır lehçesi Nil kıyılarında sınırlı kalmayıp sınırlarının çok ötesine uzanarak en yaygın ve etkili Arap lehçelerinden biri haline gelmiştir.

Çalışma, günümüzde Mısır lehçesinin öğrenilmesinin Arapça öğrenenler için oldukça önemli bir hale geldiğini ortaya koyuyor. Artık bu sadece bir seçenek değil, çağdaş Arap dünyasıyla kültürel iletişimi artırmak için önemli bir köprüdür. Arap dünyasında kültürel ve medya hâkimiyeti nedeniyle Mısır lehçesi, sadece yerel bir lehçe olmasının ötesinde; dünyanın her yerinden Arapça konuşanların iletişim kurduğu bir köprü niteliğindedir. Bu lehçeye hâkimiyet, günlük etkileşimde önemli bir avantaj sağlar. Aynı zamanda Mısır ve genel olarak Arap toplumunun kültürel yapısını daha iyi kavramayı mümkün kılar. Ayrıca öğrencilere her türlü yaşam ve profesyonel bağlamda etkili bir şekilde iletişim kurma yeteneği kazandırır.

Anahtar Kelimeler: *Arapça, Klasik Arapça, Mısır Lehçesi, Çeviri, Çağdaşlık.*

¹ Makale Geliş Tarihi/Received: 23.05.2025 / Makale Kabul Tarihi/Accepted: 27.06.2025

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, amrturki74@gmail.com, ORCID NO: 0009-0000-1365-030X

من الفصحى إلى المحكية

حتمية دراسة اللهجة المصرية كوسيلة للتواصل الثقافي مع العالم العربي

ملخص

تُعَدُّ اللهجة المصرية إحدى جواهر اللغات الدارجة في العالم العربي، إذ تنتمي إلى عائلة اللهجات العربية الشمالية الحديثة التي نمت وتفرعت عن شجرة اللغة العربية الفصحى. واللهجة المصرية يتداولها أكثر من مئة مليون مصري في أحاديثهم اليومية، ويفهمها حوالي أربعمئة واثان وسبعون مليون عربي منتشرين في اثنتين وعشرين دولة عربية. فاللهجة المصرية لم تتوقف حدودها عند شواطئ النيل، بل عبرت الآفاق حتى غدت من أكثر اللهجات العربية انتشارًا وتأثيرًا.

ويشير البحث إلى أن تعلم اللهجة المصرية أصبح اليوم أمرًا لا غنى عنه لمتعلمي اللغة العربية، إذ لم يعد مجرد خيار، بل جسر هام لتعزيز التواصل الثقافي مع العالم العربي المعاصر. فبفضل سيطرتها الثقافية والإعلامية في العالم العربي، تعد اللهجة المصرية أكثر من مجرد لهجة محلية، إنها بمثابة الجسر الذي يتواصل من خلاله الناطقون بالعربية من شتى الأقطار. كما أن اتقان هذه اللهجة يمنح ميزةً كبيرةً في التعاملات اليومية، ويُتيح فهمًا أعمق للبنية الثقافية المصرية والعربية على وجه العموم. كما يُكسب المتعلمين القدرة على التواصل الفعال في جميع مناحي الحياة والسياقات المهنية.

الكلمات المفتاحية: اللغة العربية، الفصحى، اللهجة المصرية، الترجمة، المعاصرة.

From Classical Arabic to Colloquial Arabic The Inevitability of Studying the Egyptian Dialect as a Means of Cultural Communication with the Arab World

ABSTRACT

The Egyptian dialect is one of the gems of colloquial languages in the Arab world, belonging to the family of modern North Arabic dialects that grew and branched out from the classical Arabic language.

The Egyptian dialect is spoken by more than 100 million Egyptians in their daily conversations. It is understood by approximately 472 million Arabs spread across 22 Arab countries. The Egyptian dialect does not stop at the banks of the Nile; rather, it has crossed horizons, becoming one of the most widespread and influential Arabic dialects.

The study indicates that learning the Egyptian dialect has become indispensable for Arabic language learners. It is no longer just an option, but an important bridge to enhance cultural communication with the contemporary Arab world.. Thanks to its cultural and media dominance in the Arab world, the Egyptian dialect is more than just a local dialect; it is a bridge through which Arabic speakers from all over the world communicate. Mastering this dialect provides a significant advantage in daily interactions. It also enables a better understanding of the cultural structure of Egypt and Arab society in general. Moreover it provides learners with the ability to communicate effectively in all types of life and professional contexts.

Keywords: *Arabic Language, Classical Arabic, Egyptian Dialect, Translation, Contemporariness.*

1. GİRİŞ

Hiç şüphe yok ki dil, insanlar arasındaki iletişimin temel aracı ve Allah'ın büyüklüğünü gösteren en büyük delillerden biridir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خُلُقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاختِلَافُ اللَّسَانِ وَالْوَلَوَانِ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ﴾³

«O'nun kanıtlarından biri de, gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin farklı olmasıdır. Kuşkusuz bunda bilenler için ibretler vardır»

Dil, insanın sahip olduğu en büyük ayrıcalıktır. Bu yetenek, insanı diğer canlılardan ayıran düşünme gücü ve yaratıcı yapısıyla yakından ilişkilidir.⁴

İnsan, Allah'ın kendisine duygularını, heyecanlarını, hayallerini, çeşitli algılarını, ister sevgi ve sevinç duyguları, ister nefret ve üzüntü duyguları, isterse diğer insani duygular olsun, konuşma ve ifade etme yeteneği verdiği tek varlıktır.⁵

Böylece insanlık, Yüce Allah'ın şu buyruğuna uygun olarak, farklı milletlerden, halklardan ve ırklardan oluşan büyük ve çeşitli bir yapıyı temsil etmektedir:

³Rûm Sûresi 22. Ayet.

⁴Doğan Aksan, Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim), (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1995), 50-51.

⁵Feriduddin Aydın, Muhadara fi Ahammiyyeti'l-Luğa ve Tedrisiha (İstanbul: Dârü'l-İbar, 1997), 9.

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۖ ﴾⁶

{Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir diğiden yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık, Allah katında en değerli olanınız O'na itaatsizlikten en fazla sakınanınızdır. Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir, her şeyden haberdardır}

Yüce Allah hikmeti gereği, insanları farklı renkler, diller, kültürler, dinler ve ırklar şeklinde yaratmıştır. Bu çeşitlilikte hayatın sırları ve güzellikleri yatmaktadır.

Dolayısıyla insanların birbirlerini tanımaları, yakınlaşmaları, barış ve sevgi duygularını paylaşmaları, farklılıklarını ayrışma değil, zenginlik kaynağı olarak görmeyi sağlayacak biçimde iletişim kurmaları gerekmektedir ve ifade edemeyen insan başkasıyla gönül köprüsü kuramaz. Bu nedenle, en eski çağlardan itibaren kalpleri zihinlerle bağlayan, ruhlar arasında buluşma köprüleri inşa eden o sihirli araca duyulan acil bir ihtiyaç doğmuştur, o da "dildir".⁷

Dil, insan hayatı için çok önemlidir. Çünkü insan, ihtiyaçlarını tek başına karşılayamaz. Yemek, giyecek, barınma ve güvenlik gibi ihtiyaçlarını, başkalarıyla iletişim kurarak ve iş birliği yaparak karşılar. Bu da insanların birbirleriyle iletişim kurmasını zorunlu kılar. Bu iletişimi sağlayan en önemli araç ise dildir. Bu yüzden bir dili öğrenmek, o dili konuşan insanlarla iletişim kurabilmek demektir. Bu nedenle "Bir lisan, bir insan" sözü çok anlamlıdır.⁸

⁶Hucurât Sûresi. 13. Ayet.

⁷Muhadara fi Ahammiyyeti'l-Luğa ve Tedrisiha. 9.

⁸Yusuf Yavuzkan, "Arapça Öğrenmenin Önemi"

https://www.kokludegisimdergisi.com/index.php?makale=415&p=makaleDetay&utm_source=chatgpt.com

Bu nedenle, bir dili iyi bilen herkes, eğer bilinçten yoksun bir toplumda yaşamıyorsa toplumunda daha yüksek bir konuma sahip olur ve her zaman kendi ülkesinin insanlarından saygı ve takdir görür. Bir halkın dilinin inceliklerini bilen bir kimse, o halkla iletişimini ve kaynaşmasını artıran en incelikli ve derin diyalog yöntemlerini kullanma yeteneğini kazanır.

Arapça ise insanoğlunun önemli dillerinden biri olup, dünyanın en eski ve zengin dillerinden biridir. Sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda zengin bir kültürel ve medeniyet mirasını da içinde barındırmaktadır. Asırlar boyunca, dâhilerin ilimlerinin meyvelerini, âlimlerin icatlarını, geçmiş asırların ve milletlerin haberlerini bize ulaştırmıştır.

Arap dili, diğer kadim dillerle kıyaslandığında, özellikle Kur'ân-ı Kerim'in dili olması ve nadir özellikler taşıması nedeniyle büyük bir değer kazanmıştır. Güzel kelimeler ve yapılar içeren asil bir dildir; Yüce Allah, Kur'ân-ı Kerim'i anlamanın anahtarı olarak Arapçayı seçmiştir ve bu, Arapçaya özen göstermemiz ve ona hizmet etmemiz için en büyük teşviktir. Milyonlarca Müslümanın hayatında temel bir eksen haline gelen dini statüsü nedeniyle kapsamlı ve kapsayıcı bir dildir. Onun dilsel ve edebi derinliklerini bilen bir insan, içindeki tüm duyguları bu dilin yöntemleriyle ifade edebilir. Arapça, şiir, edebiyat, din, bilim ve teknoloji dili haline gelmiş ve evrenin ve hayatın sırlarını keşfetmenin anahtarı olmuştur.⁹

Fikrî yükselişin, ilmî ve edebî olgunluğun zirveye ulaştığı ilk asırlarda Müslüman âlimler, bu kutlu dile hizmet yolunda büyük gayretler sarf etmişlerdir. Bunu çeşitli sanatlara ayırıp, yazı ve kompozisyona yönelerek yöntemlerine hakim oldular ve en yüksek hassasiyet ve doğruluk seviyelerine ulaşmışlardır. Bu büyük çabalar

⁹Abdü'l-Mecid et-tayyib Umar, Manziletü'l-Luğa el-Arabiyye beyne'l-Luğat el-Muasire (Suudi Arabistan: İlmi Araştırmalar ve Mirası İhya Merkezi, 2. baskı, 2017), 19.

sonucunda Arapça, kelime hazinesi bakımından zengin, ilimleri bakımından geniş, üslupları bakımından çeşitli, âlimlerinin büyük gayret ve yaratıcılıklarının göstergesi olan bir dil haline gelmiştir.¹⁰

Tarihsel süreçte, Arapçanın farklı lehçelere ayrıldığına tanık olunmuş, zamanla geçirdiği dilsel gelişmelerin doğal bir sonucu olarak farklı lehçelerin ortaya çıkması da kaçınılmaz olmuştur. Arapça, pek çok târihi, coğrâfi ve sosyal faktörden etkilenmiştir. İslam'dan önce Arapça, Kureys, Temim, Huzeyl gibi çeşitli kabile lehçelerini içeren çok merkezli bir dil görünümündeydi.

Arapça, zamanla çeşitli lehçeler arasından özellikle Kureys lehçesi temelinde şekillenmiş ve ilâhî irade doğrultusunda vahyin dili olarak seçilmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'in şu âyeti de bunu açıkça ortaya koymaktadır:¹¹

﴿وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ﴾¹²

«Hiç kuşkusuz, “Kesin olarak bunları ona bir insan öğretiyor” dediklerini biliyoruz. Oysa ona öğretiyor dedikleri kişinin dili yabancısıdır, bunun dili ise açık seçik Arapça'dır»

İslam'ın yayılması ve İslam devletinin genişlemesiyle birlikte Arap dili, etkileşimde bulunduğu halkların dillerinden etkilenmiş, bu da telaffuz, kelime hazinesi ve yapı farklılıklarının ortaya çıkmasına neden olmuş, böylece çok sayıda Arap lehçesi oluşmuş ve zengin çeşitliliğinin bir tezahürü haline gelmiştir.¹³

¹⁰Muhadara fi Ahammiyyeti'l-Luğa ve Tedrisiha. 10.

¹¹ Feriduddin Aydın, Arapça'nın Önemi ve Türkiye'de Karşılaştığı Sorunlar (İstanbul: Dârü'l-Ibar, 2003), 8.

¹² Nahl Sûresi 103. Ayet.

¹³Mahmud Fehmi Hijazi, İlmü'l-Luğa el-Arabiyye (Kahire: Dâr Garib, 1. baskı, 1985), 224.

Coğrafi veya sosyal etkenlerle birbirinden ayrılmış, geniş alanlara yayılmış bir dil düşündüğümüzde, bu tek dilin birden fazla lehçeye dönüşmesini beklemek mümkün hale gelir. Bölgeleri, aynı dili konuşan ortamlar arasındaki iletişimi kesen dağlar, nehirler, çöller veya diğer doğal engellerle ayrılmış olabilir. Bu ayrışma yaşandığında aynı millettten olan insanlar arasındaki etkileşim azalabilir veya birbirlerinden izole olarak küçük, izole dil gruplarının ortaya çıkmasına neden olabilir. Zamanla ve bir ya da iki yüzyıllık izolasyondan sonra, bu topluluklar bağımsız olarak gelişir, özellikleri farklılaşır ve çeşitlenir ve çok sayıda farklı lehçe ortaya çıkar. Çünkü konuşmanın zaman içinde değişmesi ve gelişmesi gerekir.¹⁴

2. Dil, Lehçe, Şive ve Ağız Kavramları

Bir ana kaynaktan türemiş olan dillerin birbirleriyle veya kaynak dille ilişkileri ve bu ilişkiler de göz önünde bulundurularak nasıl adlandırılacakları dilcilikte önemli bir sorundur. Dil, lehçe, şive ve ağız kavramları, dilin farklı düzeylerdeki çeşitliliklerini ve değişimlerini ifade eder.¹⁵

Dil, aynı topluluk veya millettten insanların anlaşmasını sağlayan sesli işaretler sistemidir. Çok eski kökenleri vardır ve kendi kurallarıyla canlı, sosyal bir kurumdur.¹⁶

Lehçe, bir dilin tarihsel, bölgesel veya siyasal nedenlerle ses, yapı ve sözdizimi açısından farklılaşan koludur. Coğrafi ve kültürel faktörler bu farklılaşmada etkilidir. Lehçelerde ses, biçim ve kelime farklılıkları oldukça fazladır. Bazı dilbilimciler, büyük farklar

¹⁴İbrahim Enis, Fi'l-Lehecati'l-Arabiyye (Kahire: Anglo Mısır Kütüphanesi, 3. baskı, 2003) 20.

¹⁵Nurettin Demir, “Türkiye’de Dil-Lehçe-Şive-Ağız Tartışmaları”, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006, 119.

¹⁶ Turkedebiyati.org, “Dil, Lehçe, Şive, Ağız Nedir?”, <https://www.turkedebiyati.org/dil-lehce-sive-agiz-nedir/>

olduğunda lehçeyi ayrı bir dil olarak kabul ederler. Örneğin, Çuvaşça ve Yakutça, Türkçenin lehçeleri arasında yer alır. Yakutlar Sibirya'nın kuzeyinde yaşar, Şamanist ve Ortodoks inançlarına sahiptirler. Çuvaşlar ise Volga'nın iki kolunun birleştiği bölgede bulunur ve Ortodoks Hristiyan'dırlar.¹⁷

Şive, Bir dilin tarih boyunca ortaya çıkan ve izlenebilen koludur. Lehçeye göre ayrımlar daha azdır. Örneğin, İstanbul'da “gelirim” denirken, Türkistan şivesinde “kelür men” denir. Bu farklılıklar yazı diline de yansımıştır ve sınıflandırmalar genellikle yazı dillerine göre yapılır.

Ağız, Aynı dil içinde ses, biçim, sözdizimi ve anlam açısından farklılıklar gösteren, belirli yerleşim yerlerine veya toplumsal gruplara özgü konuşma biçimidir. Örneğin, Karadeniz ağızı veya Konya ağızı gibi.¹⁸

3. Dil ve Lehçe Arasındaki İlişki

Modern bilimsel terminolojide lehçe, belirli bir çevreye ait dilsel özellikler grubudur ve bu özelliklerde bu çevredeki tüm bireyler ortaklaşa yer alır. Lehçenin çevresi, birbiriyle etkileşimde bulunan çeşitli lehçeleri kapsayan daha geniş ve kapsamlı bir ortamdan doğar; her lehçenin kendine özgü özellikleri vardır ancak hepsi, bu çevrelerin bireylerinin birbirleriyle iletişimini kolaylaştıran bir dizi dilsel olguyu paylaşır. Bu nedenle dil, çeşitli lehçelerden oluşan bu kapsamlı çevreyi tanımlamak için kullanılan terimdir.

Canlı bir varlık olan dil, sürekli değişime açık yapısıyla zaman içinde kendi içinde evrilir. Bu evrim sürecinde, dili konuşan toplulukların coğrafi, sosyal ve kültürel koşulları değiştikçe, dilin

¹⁷Diba Bahadıroğlu, “Ağız, Lehçe, Şive Nedir?”, 25 Haziran 2023, https://www.makaleler.com/agiz-lehce-sive-nedir?utm_source=chatgpt.com

¹⁸Yusuf Yurdigul, “Türk Sinemasında Şive Ya Da Ağız Kullanımının Karakter Yapılandırmasına Etkisi”, Eylül 2013, 45.

bünyesinde zaten var olan konuşma farklılıkları daha da belirginleşir.¹⁹

Dil ile lehçe arasındaki ilişki genel ile özel arasındaki ilişkidir. Dil genellikle birden fazla lehçeyi kapsar ve her bir lehçenin kendine özgü özellikleri vardır, Bütün bu lehçeler diğer dillerden bağımsız bir dili oluşturan bir dizi dilsel özelliği ve konuşma alışkanlığını paylaşırlar. Her bir lehçenin onu diğer lehçelerden farklı kılan özellikleri vardır ve bu özellikler neredeyse yalnızca seslerle, seslerin doğasıyla ve nasıl üretildiğiyle sınırlıdır. Bir lehçeyi diğerinden ayıran şey, bazı ses farklılıklarıdır, ancak aynı dilin lehçeleri, kelimelerin çoğunlukla anlamları ve kelime yapılarını belirleyen çoğu temel açıdan ortak olmalıdır. Bunun üstünde, cümle yapısında da ortaklık bulunmalıdır.²⁰

4. Lehçeleşme Şartları

- 1- Coğrafi Farklılaşma: Dilin konuşur topluluğunun farklı coğrafi bölgelere dağılması.
- 2- Toplumsal ve Kültürel Ayrışma: Toplumun sosyal ve kültürel bakımdan farklılaşması.
- 3- Canlı Ağız Varlığı: Dilin çeşitli ve yaşayan ağızlara (şivelere) sahip olması.
- 4- Siyasi Otorite: Farklı siyasi yapıların etkisiyle dilin yönlendirilmesi veya şekillenmesi.
- 5- Alfabe: Yazı sistemi ve alfabe farklılıkları, lehçeleşme sürecini etkileyen unsurlardandır.

¹⁹ARAT, Reşid Rahmet, Kutadgu Bilig (hızl. Kemal Eraslan, Osman F. Sertkaya, Nuri Yüce), (İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1978), 268.

²⁰Atiyye Süleyman Ahmad, Fi İlmi'l-Luğa et-Tarihi: el-Lehce el-Mısıriyye el-Fatimiyye. (Mısır: 1993), 44.

Bu şartlar, birbirinin sonucu olarak ortaya çıkar ve lehçeleşme sürecinde birbirini tamamlayan dinamiklerdir.²¹

5. Mısır Lehçesi

Mısır lehçesi, Arap ülkelerinin bir lehçesi olup klasik Arap dilinin konuşma lehçelerinden birini temsil eder. Bu lehçe, Mısır Cumhuriyeti'nde konuşulmakta olup, burada 100 milyondan fazla insan tarafından konuşulmaktadır. Mısır lehçesi, Yunanlılar, Romalılar, Persler ve İngilizler gibi işgalci halkların dayattığı hegemonyanın koşulları nedeniyle diğer dillerle çatışma içinde zorlu aşamalardan geçti. Tüm bu etkilere rağmen, Mısır lehçesi bölgedeki dilsel hâkimiyetini büyük ölçüde korumuştur. Şu anda kullanılan Mısır lehçesi, Mısır'a meşhur sahabe Amr bin Âs'ın (r.a.) girdiği zamandan itibaren Mısır'da başlamış olup, günümüze kadar gelmiştir.²²

Arap lehçeleri arasında, Mısır lehçesi özel bir konuma sahip olup; yayılma ve etkileşim ile birleşerek, sadece Mısır halkına ait olmayan, Arap dünyasında sık kullanıma sahip olan bir dil haline geldi. Sahip olduğu esneklik ve zarafet sayesinde, sinema ve müzik kapısından kalplere sızdı.²³

Arapçanın özünden doğmuş bir lehçe olan bu dil, ona benzersiz ve özgün bir karakter kazandırmıştır. Mısır'ın medya ve sanatlar alanındaki öncü rolüyle, Mısır Lehçesi, Arap duygusunun

²¹Ali Akar, "Lehçe Oluşma Şartları ve Evreleri Bakımından Eski Türkiye Türkçesi", 2010, 19.

²²Murad Kamil, *Hadarat Mısır fi'l-Asr el-Kıbtî* (Kahire: Dârü'l-Âlem el-Arabî, 1. baskı, 1969), 63.

²³Tarih Ansiklopedisi, "Mısır'ın Dilsel Özellikleri",
https://globhstory.org/tr/article/egipet/yazykovye_osobennosti_egipta

gayri resmi dili haline gelmiş, şarkılarda yankılanmakta, dizilerde anlatılmaktadır.²⁴

5.1. Mısır Lehçesinin Klasik Arapça Kökenleri

Mısır lehçesi, kökeni Fasih Arapçadan gelmekle birlikte, yüzyıllar boyunca kültürel, sosyal ve politik etkileşimler sonucu bir dizi başka dilden etkilenmiş ve bu da onu Arapçanın önemli ve yaygın konuşulan lehçelerinden biri haline getirmiştir.

Mısır lehçesi, Kıpti, Yunanca, Türkçe, Farsça gibi Mısır'da yüzyıllardır konuşulan pek çok dilin yanı sıra İngilizce, Fransızca ve İtalyanca gibi klasik Arapça ile etkileşimi sonucu gelişmiş ve kendine özgü, çeşitli bir karaktere sahip olmuştur.²⁵

5.2. Mısır Lehçesinin Diğer Arap Lehçelerine Hâkimiyeti

Radyo ve sinemalar Mısır lehçesinin günlük hayatta kullanılan kelimelerini ve ifadelerini yaydı. Televizyon, en geniş şekilde yayılan bir medya aracı olarak Mısır lehçesinin yaygınlaşmasında etkili bir rol oynamıştır. Mısır medyası; diziler, filmler veya tartışma programları olsun, her zaman kendine özgü bir dile sahiptir ve gazetelerde ve dergilerde Mısır lehçesiyle yazılan makaleler her geçen gün artmaktadır, Son zamanlarda Arapça yerine Mısır aksanıyla yayınlanan animasyon filmlerinin yanı sıra Mısır draması çoğu ülkede gösterime girerek Arap halklarına, Mısır lehçesinin kelimelerini öğretti. Mısır, doğunun Hollywood'udur ve Mısır lehçesi'nin yayılmasının sebebi ise, telaffuzunun kolaylığıdır. Bunun sırrı, yabancı dillerden - örneğin Cezayir, Fas ve Tunus'ta

²⁴Anis Freiha, Muhadarat fi'l-Lehecâti ve Uslûbu Dirasetiha (Kahire: Yüksek Araştırmalar Enstitüsü, 1. baskı, 1955), 13.

²⁵Es-Seyyid Muhammad Aşur, el-Lehce el-Ammiyye (Mısır: Dârü'l-Emel, 1. baskı, 2000), 29.

Fransızcadan büyük ölçüde etkilenmemiş olmasına dayanmaktadır.²⁶

Mısır diasporasının Arap ülkelerinde çalışması, günlük hayatta Mısır lehçesinin hakim olmasına sebep olmuştur. Bu da etraflarındaki Arapların, onun kolaylığı ve güzel melodisi nedeniyle bu lehçeyi konuşmayı tercih etmelerine neden olmuştur. Mısır lehçesi Arap dünyasında anlaşılır ve yaygın olduğundan, onu öğrenmek yabancıların Arap halklarıyla iletişim kurmasını kolaylaştırır. Ayrıca Mısır lehçesini öğrenmek, yabancılara genel olarak Arap kültürünü anlama kapısını açar.

5.3. Mısır Lehçesinin Küreselleşmesi

Tüm sanatsal zarafeti ve tarihsel uzantısıyla, Mısır filmleri dünya sinema ekranlarına yabancı değildi; bu filmlerin varlığı uzun geçmiş yıllara kadar uzanıyor. Mısır lehçesi, özellikle belgesel filmler, sinema festivalleri ve Netflix ile Amazon Prime gibi uluslararası dijital platformlar aracılığıyla dünya ekranlarında artan bir şekilde yayılmaktadır. Artık bazı Mısır eserleri, orijinal dillerinde alt yazılı olarak sunulmakta, bu da dünya çapındaki izleyicilerin lehçeyle etkileşimde bulunmalarını ve kültürel bağlamda anlamalarını sağlamaktadır. Yusuf Şahin, Yusra Nasrallah ve en son Marwan Hamid gibi yönetmenlerin filmleri, Arapça bilmeyenlere Mısır lehçesiyle yapılmış film örneklerini sunmada yardımcı olmuştur. Aynı zamanda, Netflix'te Mısır lehçesiyle yayınlanan "Doğüstü" gibi modern Mısır dizileri, dramalarda lehçenin küresel varlığını artırmaya katkıda bulunmuştur. Bu varlık, Mısır lehçesinin artık Arap dünyasıyla sınırlı olmadığını, aksine uluslararası medya manzarasının bir parçası haline geldiğini, Mısır kültürünün

²⁶Muhammed el-Cevherî, *Günlük Yaşam Dili Sözlüğü* (Kahire: Sosyal Araştırmalar ve Etütler Merkezi, 2007), 718.

özelliklerini yansıttığını ve dünya çapında anlaşılmasına bir kapı açtığını doğrulamaktadır.

Mısır sinemasının eskiden beri Türk ekranlarında belirgin bir varlığı da vardı. 1935 yılında, Türkiye'deki sinema salonlarında ünlü sanatçı Muhammed Abduh ve sanatçı Nacah Ali'nin "Dumu el-Hub" (*Aşk Gözyaşları*) filminin gösterimi ile ilk kıvılcım ateşlendi ve bu film büyük bir ilgiyle karşılandı ve dikkate değer bir başarı elde etti. Bu başarı, başka bir Mısır dizi filmlerinin gösterimine kapı açtı, bunlar arasında "el-Verde el-Beyda" (*Beyaz Gül*) ve "Yehya el-Hub" (*Aşk Yaşasın*) var. Ayrıca, Türklerin gönül dünyasında önemli bir iz bırakan Umm Kulthum'un Doğu Yıldızı filmleri de mevcuttur. Mısır sineması, o dönemde, Türk izleyicisi arasında güçlü ve sevilen bir rakip haline geldi, Hatta istatistikler 1938 ile 1944 yılları arasında sadece 17 Türk filmi sunumuna karşın, 16 Mısır filminin sunulduğunu göstermekte olup, bu da takdir ve ilginin boyutunu yansıtmaktadır. Günümüzde ise Türk film salonları tekrar Mısır sanatını yeniden kucaklamaya başlamıştır. Geçtiğimiz Ağustos ayında, Mısır filmi "Beyt-ül Rubi" (*Rubi'nin Evi*) birkaç Türk şehrinde gösterime sunuldu. Bu adım, yapımcılar tarafından Mısır ve Türkiye arasında yaklaşık bir asırdır süregelen ortak bir sinema dönemi için yeni bir başlangıç olarak görülüyor.²⁷

Eski ya da yeni şarkıların Mısır lehçesinin yayılmasında önemli bir rolü vardı, eskiden 'Doğu'nun Yıldızı' olarak kabul edilen ünlü Şarkıcı Ümmü Gülsüm'ün şarkıları dünya çapında ünlüydü. Hatta Ümmü Gülsüm ile Türk halkı arasında müzikal ve sanatsal bir ilişki bulunmaktadır, Onun sesi, 1930'ların başlarında özellikle de o dönemde Batı müziğinin Türk müziğine baskın hale gelmeye başladığında, Türkler arasında büyük bir popülerite kazandı.

²⁷Somaia Elkomy, "Mısır ve Türk arasındaki ortak tarih", 3 ekim 2023, <https://www.trtarabi.com>.

Türkler, Kahire Radyosu ve Mısır sinemasının Arap müziğinin Türkiye'de yayılmasına katkıda bulunmasıyla birlikte kendilerine bir çıkış yolu buldular ve bu durum, Umm Kulthum'un kültürel bir sembol olarak ününü pekiştirdi.²⁸ Artık Mısır müzik yayını internet radyolarında yayınlanmakta ve dünya genelindeki tüm internet radyo kullanıcıları 'Elaghany Radio 105.8 FM' ismini aratarak Mısır müzik yayınına ulaşabilmekte, hatta Kahire radyosu Türkiye'de büyük ilgi görmeye başlamıştır. Mısır şarkıları artık Avrupa sokaklarında, kafelerde ve hatta dünya stadyumu meydanlarında her yerde yayılmaya başlamıştır.

6. Klasik Arapça ile Mısır Lehçesi Arasındaki Fark

Arapça, belirli kurallara tabi olan standart bir dildir; bu kurallardan sapmak mümkün değildir. Öte yandan, Bütün lehçeler gibi Mısır lehçesi, sabit kurallara veya belirli bir sisteme bağlı olmayan esnek sözlü bir biçimi temsil eder. Arapça ve Mısır lehçesi arasındaki telaffuz, kelime dağarcığı, dil bilgisi ve kullanım şekli gibi belirgin farklara rağmen, Mısırlılar, medya ve eğitimin klasik Arapçaya dayanması nedeniyle klasik Arapçayı kolayca anlamaktadırlar. Mısır lehçesi, Mısır sineması ve televizyonunun etkisi sayesinde, bütün Arap ülkelerinde anlaşılan bir dil haline gelerek, halkların iletişiminin artmasına ve kültürlerin değişimine yol açmıştır.²⁹

Mısır lehçesi ile ince kurallara tabi olan Arapça arasında fark olmasına rağmen, ikisi çok eski çağlardan beri bir arada yaşamış, hatta aralarında tamamlayıcılık bile olmuştur. Mısır lehçesinin Arapçanın yanında olması, antik çağlardan beri var olan doğal bir

²⁸Murad Özyıldırım, Ümmü Gülsüm ve Türkler. Translated by Ahmed Zakariya and Melak Deniz Özdemir (İstanbul: Marfa Kültür ve Yayıncılık, 2025).

²⁹Shawqi Daif, Tahrifât el-Ammiyye li'l-Fusha (Mısır: Dârü'l-Maarif, 1. baskı, 1994), 11.

fenomendir. Dil bilimcileri, halk diline antik çağlardan beri önem vererek onu düzenlemek için eserler yazdılar. Halk dili ve Arapça üzerine eser verenler arasında "el-Kisai, el-Ferra ve Abu Hilal al-Askari" gibi önemli dil bilimciler de bulunmaktadır.³⁰

7. Mısır Lehçesinde Kelimelerin Köklerine Göre Bölünmesi

Günlük konuşma sözcükleri dilsel ve tarihsel kökenlerine göre üç kategoriye ayrılır. Bu bölünme, Mısır lehçesinin, kelime dağarcığında ve yapılarında iz bırakan çeşitli dillerle sürekli etkileşim sonucu, asırlar boyunca geçirdiği evrimi yansıtır.

1- En yaygın olan, Arapça kökenli bir bölüm.

Arapça kökenli kelimeler ise, Arap dilinden gelen veya Arapça köklerden türemiş kelimelerdir. Orijinal Arapça kelimeler şu şekilde ayrılır:³¹

A. Bu kelimelerden bazıları orijinal hallerini korumuş ve kendi anlamlarında kullanılmaya devam etmektedir:

“قَلَمٌ”*kalem*, “كِتَابٌ”*kitap*, “فَصْلٌ”*sınıf* ve “مَدْرَسَةٌ”*okul* gibi.

B. Bunlardan bir kısmı bir ünlünün başka bir ünlüyle değiştirilerek kullanımındadır. Mesela:Üstünde fetha olan (رَكَبٌ)*bindi* harfi yerine ‘ر’*ra* harfi altında kesre ile yazılmış (رَكِبَ), yine üstünde

³⁰Nefüsa Zekariyya Said, Tarihü'd-Dava ila'l-Ammiyye ve Asâruha fi Mısır (Mısır: Kültür Yayınları, 1. baskı, 1964), 3.

³¹Ahmed Teymur, Mucem Teymur el-Kebir fi'l-Elfaz el-Ammiyye (Mısır: Dârü'l-Kütüb ve'l-Vesâik el-Kavmiyye, 2. baskı, 2002), 19.

fetha olan (سَمِعَ) *duydu* harfi yerine 'س' *sin* harfi altında kesre ile yazılmış (سَمِعَ) şeklinde kullanımı gibi.

C. Bazıları ise orijinal şekillerini korumuş, fakat orijinalinin dışında bir anlamda kullanılmıştır. Mesela: (طَبَّيْب) kelimesi klasik Arapçada (iyi) anlamına gelirken, Mısır lehçesinde (tamam) anlamına gelir, "ماشي" kelimesi klasik Arapçada "giden" anlamına gelirken, Mısır lehçesinde "kabul ediyorum" anlamına gelir.

D. Bunlardan bir kısmının bazı harfleri başka harflerle değiştirilmiştir. Mesela: (مَفِيش) *yok* kelimesi klasik Arapçadaki karşılığı (ما في شيء), (عَشَّان) *'çin* kelimesi klasik Arapçadaki karşılığı (على شأن) 'dir.

2- Çeşitli dillerden geçen yabancı kelimelerin kullanımı;

Diğer dillerden geçen kelimeler ise Arapça gibi görünen ama aslı Arapça olmayan kelimelerdir. Bilakis, Türkçe, Farsça ve Eski Mısırcı gibi diğer dillerden Mısır konuşma diline girmiş ve daha sonra Mısır telaffuzuna uyarlanmıştır.

örnek:

Türkçe kökenli kelimeler: "oda" (أوضة), "eczane" (أجرخانة).

İtalyanca kökenli kelimeler: "balcone" (بالكونة) *balkon*, "bomba"

(تُرب) *torpil*

Fransızca kelimeler: "bonbon" (بونبون) *bonbon şeker*, "caissier" (كاشير) *kasiyer*

Kıpti kelimeler: "كحك" (كحك) *Mısır kurabiyesi*, "أبا" (أبا) *baba*³²

Arap lehçe ve ağızlarında yer alan Türkçe kökenli kelimelerin anlam alanları incelendiğinde, Arap ve Türk kültürleri arasındaki ilişkilerin niteliğine dair önemli ipuçları ortaya çıkmaktadır. Türkçeden Arapçaya geçmiş sözcükler arasında, en çok kullanılan ve en yaygın olanlar askerî terminolojiye ait kelimelerdir. Bu kelimeler arasında 'ağa', 'başçavuş', 'binbaşı', 'çavuş' ve 'paşa' gibi unvanlar öne çıkmaktadır.³³

3- Hiçbir kökeni olmayan veya kökeni bilinmeyen, tamamen konuşma dilinden oluşan bir kullanım;

Saf konuşma dili ise, halkın uydurduğu veya kaynağını tespit edemediğimiz sözcüklerdir. Arapça veya bilinen herhangi bir başka dilden türetilmemiş, günlük konuşma dilinde ortaya çıkan kelime veya ifadelerin bir araya gelmesiyle oluşan bir terimdir. Aksine, popüler kullanımın ve kendiliğinden gelişen dilsel evrimin bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve dilin kendine özgü bir parçası haline gelmiştir, bu kelimeler çoğu zaman dilsel bir kökeni olmayan deyimsel sesler veya uydurulmuş kelimelerdir. Örnekler: "دوشة" (rahatsızlık), "زَن" (tekrarlanan ısrar), "كركب" (karışıklık yaratmak).

³²Samia Allam, "Mısırlıların günlük konuşmalarında binlerce kıpti kelime", 18 şubat 2017, <https://raseef22.net>.

³³Bedrettin Aytaç, *Arap Lehçelerindeki Türkçe Kelimeler* (İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1984), 150 – 151.

8. Edebiyatın Mısır Lehçesinin Yayılmasındaki Rolü

Mısır romanı, sahip olduğu dil zenginliği ile dünya çapında bir üne kavuştu. Dünyanın dört bir yanında okunan ve öğretilen birçok dile çevrildi. Bunların birçoğu, günlük hayatta kullanılan canlı ifadelerle dolu sinema ve televizyon eserlerine dönüştü. Mısır edebiyatı, toplum ve halkın dil ve karakterini tüm detaylarıyla yansıtan hikayeleri ile kendine has farklı bir üsluba sahiptir. Bu farklılık sayesinde, birçok Mısır romanı dil ve kültür sınırlarını aşarak evrenselliğe ulaşabilmiştir.

Dünya çapında tanınan en önemli Mısır romanlarından bazıları, Necip Mahfouz'un "Kahire Üçlemesi", "Midak Sokağı" ve "Hırsız ve Köpekler"idir. Bu romanlar, 1988'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanmasında büyük rol oynamıştır. Ayrıca, Alaa Al Aswany'nin "Yakupyan Binası", Yusuf İdris'in "Haram" romanı, Taha Hüseyin'in "Günlerin Kitabı" eseri, Youssef Zidan'ın "Azazel" romanı, İman Yehia'nın "Meksikalı Eş" romanı, Ahmed Fuad Negm'in "Fagumi" eseri ve diğerleri de bulunmaktadır. Bu romanlar, yazarların hem Arapçanın klasik dilini hem de Mısır diyalektiğini kullandıkları diyalogları içerir; bu da onlara, Mısır kültürü ve diyalektiğinin Arap ve evrensel kimliğin merkezine girmesinde büyük bir katkı sağlayan belirgin bir gerçekçilik katmaktadır.³⁴

Mısır lehçesiyle yazılmış Mısır şiirini anarken mutlaka Salah Jahin'den bahsetmeliyiz; "Mısır halk dili şiirinin ustası" olarak bilinir. Şiirlerini Mısır'ın basit sokak dilini kullanarak yazmıştır. Birçok aşk ve milli şarkı da yazmıştır. Bunlar arasında "Salah Jahin'in Dörtlükleri" de yer almaktadır. Ayrıca en ünlü olanlardan biri "El-leila el-kebira" (*Büyük Gece*) olmak üzere birçok kukla oyunu da yazmıştır.³⁵ Aynı zamanda en ünlü halk şairlerinden biri olan "Abdel Rahman el-Abnudi" ve en önemli eserlerinden biri olan

³⁴Ahmed Sirac, Mısır Romanının Nehirleri (Mısır: 2014), 5.

³⁵Salah Jahin, Şair Salah Jahin'in Bütün Eserleri (Mısır: Mısır Genel Kitap Kurumu, 2011), 10.

"El Siral Hilaliyah" (Hilali 'kabilesinin' Destanı) de bu kapsamda değerlendirilmektedir.

9. Arapça Öğrenenler için Mısır Lehçesini Öğrenmenin Önemi

Mısır lehçesini öğrenmek, Arapça öğrenen yabancılar için sadece bir dil eklemesi değil, aynı zamanda Arap toplumlarının kültürünü ve kimliğini anlamak için bir gereklilik haline gelmiştir.

Mısır lehçesi, Mısır medyasının, sinemasının ve müziğinin belirgin rolü sayesinde Arap dünyasında en yaygın ve en etkili Arap lehçelerinden biri olarak kabul edilmektedir.³⁶

Mısır lehçesinin oldukça önemli olması nedeniyle, Mısır lehçesinin öğretilmesine yönelik çok sayıda kitap yayınlanmıştır. Bunların en önemlileri; Samia Louis'in "Kalamni Arabi" serisi, Abbas Al Tounsi'nin "Umm Al Donia" serisi, Nahed Aouni'nin "Anestona" serisi ve Manal Hassan'ın "Sabah Al Khair Ya Masr" serisinin yanı sıra, ister yazılı, ister sesli, ister görsel metinler aracılığıyla olsun, Mısır lehçesini öğrenme becerisini geliştirmeyi amaçlayan diğer birçok kitap ve serilerdir. Mısır lehçesinin anlaşılmasına yönelik yardımcı sözlüklerin yanı sıra, Suqrat Spiru'nun "el-Elfaz el-Ammiyye el-Misriyye Sözlüğü", "el-Kamus el-vegiz fi Mufradat el-Ammiyye el-Misriyye Sözlüğü" ve Fathallah Ahmed Süleyman'ın "Mu'cem el-Elfaz el-Ammiyye el-Misriyye" gibi sözlükler de bulunmaktadır.³⁷

Mısır lehçesini öğrenmek aşağıdaki nedenlerden dolayı özel önem taşımaktadır:

³⁶Ozan Dur, "Mısır Lehçesinin Önemi ve Öğrenmek İsteyenlere Tavsiyeler", 23 Eylül 2023, https://www.ilimvemedeniyyet.com/misir-lehcesinin-onemi-ve-ogrenmek-isteyenlere-tavsiyeler?utm_source=chatgpt.com#_ftn1

³⁷Ahmed Sâmî İbrahim, Kavaid el-Ammiyye el-Misriyye (Mısır: Dâr Uzis, 1. baskı, 2019).

1- Günlük iletişim:

Mısır lehçesinin günlük konuşmalarda yaygın olarak kullanılması, onu Arap dünyasında en çok anlaşılan lehçe haline getirerek, böylece öğrencinin Arapça konuşanlarla farklı günlük yaşam durumlarında etkileşimde bulunmasını kolaylaştırmaktadır.

2- Medya içeriğini anlama:

Mısır'daki sanat yapımlarının yaygınlığı nedeniyle, lehçenin iyi kullanılması, öğrencilerin Arap dünyasında yayınlanan filmleri, dizileri, şarkıları ve televizyon tartışma programlarını anlamalarına olanak tanımaktadır.

3- Arap kültürünü anlamayı güçlendirmek:

Mısır'ın edebiyat, müzik, sinema ve tiyatro alanlarında büyük bir kültürel mirasa sahip olması nedeniyle, Arap kültürünün bu yönünü anlamak için lehçesinin incelenmesini zorunlu kılar.

4- Dil yeterliliğini artırmak:

Mısır lehçesi, klasik Arapça ile benzer birçok kelime ve yapıyı içerdiğinden dolayı, yabancıların doğal bir şekilde konuşmasına ve dinlemeyi alışkanlık haline getirmelerine zemin hazırlar. Ayrıca Mısır lehçesi, Arap lehçelerini anlamak için bir köprü olarak kabul edilir.

10. Mısır Lehçesi Öğretimindeki En Önemli İlkeler

1- Özellikle konuşma diline ait sözcüklerin çoğu, diğer Arap lehçelerinde olduğu gibi, klasik Arapçadan türetilmiş olması nedeniyle, öğrencinin bağlantılar ve karşılaştırmalar yapmasını

sağlayan günlük dil kelimelerini açıklamak için klasik Arapçanın kullanılması.

2- Öğrencinin günlük konuşma diline aşina olmasını sağlayacak görsel ve işitsel araçları kullanarak dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmesi.

3- Öğrenciye dili doğal bağlamında edinme fırsatı veren (tanışma, alışveriş, havaalanında, hastanede, kütüphanede..) gibi günlük iletişimsel durumlara öğrencinin sürekli olarak maruz kalması.

4- Mısır lehçesinin, günlük hayatın gerçekliğinden kaynaklanan ve birlikte yaşama yoluyla edinilen yaşayan bir dil olması sebebiyle, klasik Arapçanın bilinen kurallarından farklı yapılara sahip olup zorla telkin edilmeye değil, doğal edinime dayanması.

11. Sonuç

Bu araştırma, Mısır lehçesinin sadece Mısır içinde günlük iletişimin bir aracı olmadığını, aksine Arapça konuşmayanların Arapça dil becerilerini kolayca ve sorunsuzca edinebilecekleri geniş bir pencere olduğunu ortaya koymaktadır. Mısır lehçesinin Arap medyasında, tiyatrosunda ve müziğinde yaygın olarak kullanılması, bu lehçenin geniş kitleler tarafından anlaşılmasını sağlamış ve ona Mısır sınırlarının ötesinde, Arap dünyasının çeşitli bölgelerine kadar uzanan bir güç ve etki kazandırmıştır. Bu durum, Arapça öğrenen yabancılar için farklı sosyal ve kültürel ortamlarda Arapça konuşan kişilerle etkileşim ve iletişimi kolaylaştırması nedeniyle, bu lehçenin öğrenilmesini mutlak bir gereklilik haline getirmektedir.

Mısır lehçesinin Arapça öğrenmek için bu kadar etkili bir araç olmasının en önemli nedenlerinden biri de, dil bilgisi, kelime bilgisi ve telaffuz açısından klasik Arapçaya kıyasla basit olmasıdır.

Dolayısıyla öğrencilere günlük hayatta dili kullanma konusunda pratik bir giriş sunarak öğrenmeyi daha hızlı ve daha etkili hale getirir. Ayrıca yaygın bir dil olması, kelime dağarcığı ve yapı bakımından birçok Arap lehçesiyle örtüşmesi nedeniyle diğer lehçelerin anlaşılmasına da imkân sağlar. Dolayısıyla Mısır lehçesini öğrenmek sadece Arapça öğrenmeye doğru bir adım değil, aynı zamanda Arap dünyasındaki dil çeşitliliğini anlamaya doğru bir köprüdür.

Mısır lehçesini öğrenenlerin, Arapça ve klasik Arapça arasındaki karışıklık gibi bazı zorluklarla karşılaşmalarına ve bu konuda özel akademik kaynakların az olmasına rağmen, teknolojik gelişmeler ve dijital içeriklerin yaygınlaşması lehçe öğrenimini büyük ölçüde kolaylaştırmıştır.

Günümüzde filmlere, dizilere, müziklere ve dil uygulamalarına eğitim araçları olarak güvenmek, öğrencilerin dili doğal ve alışılmadık yollarla edinmelerini sağlayan gerçek bir öğrenme ortamı olması mümkündür.

Arapça öğrenme yolculuğunda günlük konuşma lehçelerini öğrenme ihtiyacı artık isteğe bağlı bir ekstra değil, aksine Arapça konuşulan ortamlarda bulunmak ve onların çeşitli kültürleriyle etkileşimde bulunmak acil bir gereklilik haline gelmiştir. Bu nedenle eğitim kurumları ve dil merkezlerinin Mısır lehçesinin öğrenimini müfredatlarına entegre etmeleri gerekmektedir.

Mısır lehçesinin dil bilgisi, ortak kelime bilgisi ve çeşitli yaşam durumlarında kullanılan ifadeler gibi düzenli bir şekilde öğrenilmesine odaklanan kitaplar hazırlamanın yanı sıra, dinleme becerisinin gelişmesine yardımcı olması açısından film, dizi ve şarkıların yardımcı eğitim kaynakları olarak kullanılması da gerekir. Arapça öğrenenlere Mısır lehçesinin öğretilmesine odaklanan eğitim kursları sunmanın yanı sıra, Mısır üniversiteleri ile uluslararası eğitim kurumları arasında kültürel ve dilsel değişim anlaşmaları

imzalayarak iş birliğini artırmak, böylece Mısır lehçesinin orijinal ortamında öğrenilmesine daha fazla fırsat sağlanmalıdır.

Bu öneriler, Mısır lehçesi öğrenme deneyimini önemli ölçüde iyileştirebilir. Böylece ana dili Arapça olmayan kişilerin Arap toplumlarına entegre olmasını kolaylaştırabilir ve Arap kültürüne ilişkin anlayışlarını geliştirebilir. Gelecekte, Arapçayı ana dili olmayanlara öğretme alanında Arap lehçelerine olan ilginin artacağından hareketle, dil öğreniminde keyif ve yaratıcılık için yeni ufukların açılmasına yol açacağı değerlendirilmektedir.

Dolayısıyla Mısır lehçesinin sadece bir iletişim aracı olmadığını, aynı zamanda Arap kültürünün ve kimliğinin önemli bir parçası olduğunu söyleyebiliriz. Bunu öğrenmenin, öğrencilerin daha derin bir dilsel ve kültürel bütünleşmesine katkıda bulunarak, Arap dünyasıyla daha geniş bir anlayış ve daha fazla özgüvenle etkileşim kurmalarını sağlayacaktır. Bu nedenle Arap dünyasıyla kültürel iletişimin bir aracı olarak Mısır lehçesinin öğrenilmesi tavsiye edilmektedir.

Kaynakça

Ahmad, Atiyye Süleyman. Fi İlmi'l-Luğa et-Tarihi: el-Lehce el-Mısriyye el-Fatimiyye. Mısır: 1993.

Akar, Ali. "Lehçe Oluşma Şartları ve Evreleri Bakımından Eski Türkiye Türkçesi", 2010.

Akar, Ali. "Lehçe Oluşma Şartları ve Evreleri Bakımından Eski Türkiye Türkçesi", 2010, 19.

Aksan, Doğan. Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1995.

Allam, Samia. "Mısırlıların günlük konuşmalarında binlerce kıpti kelime", 18 şubat 2017, <https://raseef22.net>.

ARAT, Reşid Rahmet. Kutadgu Bilig III: İndeks (hızl. Kemal Eraslan, Osman F. Sertkaya, Nuri Yüce). İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1978.

Aşur, es-Seyyid Muhammad. el-Lehce el-Ammiyye. Mısır: Dârü'l-Emel, 1. baskı, 2000.

Aydın, Feriduddin. Arapça'nın Önemi ve Türkiye'de Karşılaştığı Sorunlar. İstanbul: Dârü'l-İbar Yayınları, 2003.

Aydın, Feriduddin. Muhadara fî Ahammiyyeti'l-Luğa ve Tedrisiha. İstanbul: Dârü'l-İbar, 1997.

Aytaç, Bedrettin. Arap Lehçelerindeki Türkçe Kelimeler. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1984.

Bahadıroğlu, Diba. "Ağız, Lehçe, Şive Nedir?", 25 Haziran 2023, https://www.makaleler.com/agiz-lehce-sive-nedir?utm_source=chatgpt.com

Daif, Shawqi. Tahrifât el-Ammiyye li'l-Fusha. Mısır: Dârü'l-Maarif, 1. baskı, 1994.

Demir, Nurettin. "Türkiye'de Dil-Lehçe-Şive-Ağız Tartışmaları", İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.

Dur, Ozan. "Mısır Lehçesinin Önemi ve Öğrenmek İsteyenlere Tavsiyeler", 23 Eylül 2023, https://www.ilimvedenedeniyet.com/misir-lehcesinin-onemi-ve-ogrenmek-isteyenlere-tavsiyeler?utm_source=chatgpt.com#ftn1

Elkomy, Somaia. "Mısır ve Türk arasındaki ortak tarih", 3 ekim 2023, <https://www.trtarabi.com>.

Enis, İbrahim. Fi'l-Lehecati'l-Arabiyye. Kahire: Anglo Mısır Kütüphanesi, 3. baskı, 2003.

Freiha, Anis. Muhadarat fi'l-Lehecâti ve Uslûbu Dirasetiha. Kahire: Yüksek Araştırmalar Enstitüsü, 1. baskı, 1955.

Hijazi, Mahmud Fehmi. İlmü'l-Luğa el-Arabiyye. Kahire: Dâr Garib, 1. baskı, 1985.

https://globhistory.org/tr/article/egipet/yazykovye_osobennosti_egipta

İbrahim, Ahmed Sâmi. Kavaid el-Ammiyye el-Mısriyye. Mısır: Dâr Uzis, 1. baskı, 2019.

Jahin, Salah. Şair Salah Jahin'in Bütün Eserleri. Mısır: Mısır Genel Kitap Kurumu, 2011.

Kamil, Murad. Hadarat Mısır fi'l-Asr el-Kıbtî. Kahire: Dârü'l-Âlem el-Arabî, 1. baskı, 1969.

Muhammed el-Cevherî. Günlük Yaşam Dili Sözlüğü. Kahire: Sosyal Araştırmalar ve Etütler Merkezi, 2007.

Özyıldırım, Murad. Ümmü Gülsüm ve Türkler. Translated by Ahmed Zakariya and Melak Deniz Özdemir. İstanbul: Marfa Kültür ve Yayıncılık, 2025.

Ramazîn, Muhammed Halil Muhammed. Arapça'yı Yabancı Dil Olarak Konuşanlara Öğretenler Birliği.

Said, Nefûsa Zekariyya. Tarihü'd-Dava ila'l-Ammiyye ve Asârûha fi Mısır. Mısır: Kültür Yayınları, 1. baskı, 1964.

Sirac, Ahmed. Mısır Romanının Nehirleri. Mısır: 2014.

Tarih Ansiklopedisi, "Mısır'ın Dilsel Özellikleri",

Teymur, Ahmed. Mucem Teymur el-Kebir fi'l-Elfaz el-Ammiyye. Mısır: Dârü'l-Kütüb ve'l-Vesâik el-Kavmiyye, 2. baskı, 2002.

Turkedebiyati.org, "Dil, Lehçe, Şive, Ağız Nedir?",
<https://www.turkedebiyati.org/dil-lehce-sive-agiz-nedir/>

Umar, Abdü'l-Mecid et-tayyib. Manziletü'l-Luğa el-Arabiyye beyne'l-Luğat el-Muasire. Suudi Arabistan: İlmi Araştırmalar ve Mirası İhya Merkezi, 2. baskı, 2017.

Yavuzkan, Yusuf. “Arapça Öğrenmenin Önemi”
https://www.kokludegisimdergisi.com/index.php?makale=415&p=makaleDetay&utm_source=chatgpt.com

Yurdigul, Yusuf “Türk Sinemasında Şive Ya Da Ağız Kullanımının Karakter Yapılandırmasına Etkisi”, Eylül 2013, 45.